Wright Sewall o. fl. Men Afslutningen paa Samværet var ikke alene en *Festlighed*, det var intet mindre end en Begivenhed i den tyske Kvindesags Historie, idet nemlig den tyske Kvindebevægelse herigennem fik den officielle Anerkendelse af tyske Myndigheder. Som allerede tidligere omtalt, havde Byen Berlin stillet en større Sum (10,000 Mark) til Raadighed til en Fest for Kongressens Deltagere, og Berlins Borgerrepræsentanter med Overborgmester *Kirschener* i Spidsen modtog nu Kongresdeltagerne paa Byens Raadhus, som her *for første Gang aabnede sine Porte for Kvinder*. Dette blev netop ogsaa betonet af Overborgmesteren i dennes Velkomsttale, hvorved altsaa Anerkendelsens officielle Karakter blev fastslaaet. Hvilken Begivenhed det er i det konservative Tyskland, kan man forstaa, naar man hører, at Kvindesagen ikke nær er saa fremskreden der som her i Danmark — og mon vi her i Danmark blev budne som Æresgæster paa Københavns Raadhus?

Kongressens øvrige Indhold er det umuligt at referere her — det vilde udgøre flere Bind*). Hvis nogen skulde ønske at stifte nærmere Bekendtskab med Referaterne og Forhandlingerne, vil vi henvise til, at det tyske Kvinderaad sammen med Berlins Kvindeklub har besluttet at udgive et Værk om Kongressen, hvilket dog ikke vil udgøre et fuldstændigt Referat, men vil give et Uddrag af Kongressens Forhandlinger og derfor kun vil blive paa ét à to Bind. Det skal udkomme til Efteraaret.

Endnu skal kun nævnes den sjældne Elskværdighed, hvormed mange af Berlins — i indre Forstand — fornemme og fine, kunstneriske Hjem gæstfrit aabnedes for Kongresdeltagerne. En Del af disse blev endog modtaget af Rigskansler Grev *Bülow* og Frue — atter en officiel Anerkendelse — og en snævrere Kreds af Kejserinden selv.

Kongressen spændte over alle Sider og Spørgsmaal i Kvindebevægelsen: *1ste Sektion:* Opdragelsen i alle Stadier lige fra Kvindens Uddannelse til Moderkaldet, Børneopdragelsen i Hjemmet gennem Skoleopdragelsen til Universitetet. *2den Sektion:* Kvinders Erhverv lige fra Tjenestepigens, Land- og Fabriksarbejderskens, Kvindens Deltagelse i Handel og Samkvem o. s. v. og til hendes Deltagelse i Literatur, Kunst og Videnskab. *3die Sektion:* Kvinders Deltagelse i alle Slags sociale Bestræbelser, Fattig-, Syge- og Børnepleje, Omsorgen for forsømte Børn og Fanger, Bekæmpelse af Alkohol, Kvindernes Fagforeningsbevægelse o. s. v. *4de Sektion:* Kvinders civilretlige Stilling baade som gift og ugift og hendes statsretlige Stilling (kommunal, kirkelig og politisk Valgret).

Emnerne paa de 5 store offentlige Møder var:
Kvindebevægelsen i Kulturlandene.
Kvindeløn.
Kvindebevægelsens Forhold til de politiske og religiøse Partier.
Kvindernes Stemmeret.
Kvindebevægelsens Grundlag og Maal.

* * *

Efter Kongressens Slutning, Søndag d. 19. Juni om Eftermiddagen, prædikede The Rev. Miss *Anna Shaw* i den amerikanske Kirke i Berlins Westend. Den smukke simple Stenkirke var fyldt til sidste Plads, for Størstedelen af sin egen amerikanske Menighed; kun hist og her saas Kongresdeltagere. Oppe i Koret, sammen med Menighedens Præst og Miss Shaw, sad Susan B. Anthony og hendes Søster. Præsten læste Indgangsbønnen, Miss Shaw oplæste fra en Læsepult Dagens Tekst, der blev sunget et Par Salmer, og saa besteg Miss Shaw Prædikestolen. Hun var ikke iført nogen særlig Præstedragt, kun en almindelig sort Kjole og talte og bevægede sig ligesaa naturligt som paa Kongresmøderne.

Til Prædiken havde hun valgt en Tekst af Apostlenes Gerninger, et Ord af Paulus i Talen til Kong Agrippa: „Jeg blev ikke ulydig mod det himmelske Syn." (XXVI, 19). Det var det, Mennesker ikke maatte være. Var de saa lykkelige at have et Syn, et Ideal af Livet, af sig selv, saa skulde de følge det. Det var ikke alle, der havde et saadant Syn, heller ikke var det lige let for alle at følge det. Drengen, der engang havde set Kaptejnen paa det store Skib og syntes, *det* var det herligste i Verden at blive, og saa møjsommeligt arbejdede sig frem ad mange vanskelige Trin, til han naaede selv at staa paa det Sted — *han* havde et Syn og fulgte det. Det maa alle Mennesker kunne, ogsaa Kvinderne, hvis de vil være Kristne. For Kristendom er Liv. Ord, Handling, ikke Dogmer: „Jeg var sulten, og I gav mig at spise osv. Hvad I har gjort mod en af mine mindste Brødre, det har I gjort imod mig." — — Og det var Verdenskvindeforeningens Maal at skaffe Kvinderne Frihed til at være lydige mod deres Syn. Verdenskvindeforeningen kunde *som saadan* ikke være Kristen; den havde ingen Religion, men alle Religioner kunde samles i den. Og næste Gang dens Udsendinge sam-

*) Referatet fra Londonerkongressen 1899 er 5 store Bind, hvert paa ca. 400 tættrykte Sider.